

Gert Hoogerwerf,
Natuurbalans-Limes
Divergens BV:

“De oude wet stelde niet veel voor”

“Tja, het is mooi dat er een Wet natuurbescherming is. In de wet die we tot 2002 hadden, mocht je ‘zonder redelijk doel’ geen soorten schaden, maar er was altijd wel een redelijk doel te vinden.

De Wet natuurbescherming heeft twee onderdelen: passieve en actieve soortbescherming. Passief is als je bij ruimtelijke ingrepen rekening moet houden met beschermde soorten. Maar of dit ook leidt tot daadwerkelijke bescherming van soorten? Gelukkig kent de wet ook actieve soortbescherming, door de provincies via soortbeschermingsplannen, beheer- en inrichtingsmaatregelen. De ver-thema’s zijn dan wel geen expliciet onderdeel, maar indirect kunnen ze wel degelijk terugkomen.

Maar waarom zijn eigenlijk niet alle Rode Lijstsoorten beschermd en zijn er beschermde soorten uit de oude Flora- en faunawet verdwenen? Is dat omdat die toch al in de Natura 2000-gebieden zitten? Vreemd! Het is niet meer dan logisch om bij uitvoering van de Natura 2000-inrichtingsmaatregelen bij deze soorten ook met individuele exemplaren rekening te houden, net als bij ruimtelijke ontwikkelingen. Overigens is het gek dat we pas in actie komen als een soort beschermd of bedreigd is. Dat geldt trouwens niet alleen voor beleidsmakers, maar ook voor ons, ecologen.

Ik merk wel dat binnen de bouw mensen steeds meer doordrongen zijn van het beschermen van soorten; vooral de jongeren zien het als iets wat er gewoon bij hoort. Dat heeft de wet toch maar mooi opgeleverd. Dus dat is positief!”

“De Wet natuurbescherming is een slechte wet”

Wat hebben we nu eigenlijk aan de Wet natuurbescherming? Iedereen ziet dat de biodiversiteit achteruit gaat door versnippering, verdroging, vermesting, de overmaat aan stikstof. En juist deze oorzaken van habitatvernietiging en achteruitgang in soorten worden met deze wet niet aangepakt. Wat heb je er dan aan? Deze wet leidt zo af van de echte problemen en daarom is de stelling van deze maand: de Wet Natuurbescherming, is een slechte wet.

— Marjel Neefjes (samenstelling)

Bart de Haan, ecoloog
Natuurmonumenten:

“Soorten zijn niet met deze wet gediend”

“Ik ben het eens met de stelling. De wet is een hele vriendelijke poging om het laatste beetje natuur te beschermen, maar ik betwijfel of hij echt soorten beschermt. De problemen die soorten hebben, de ver-thema’s, worden er niet mee opgelost. De echt zeldzame soorten zitten alleen nog in beschermde natuurgebieden, vaak Natura 2000, en daar zorgt de beheerder echt wel voor.

De passieve soortbescherming voegt weinig toe. Als wij als natuurorganisatie met de wet te maken hebben, bijvoorbeeld als we petgaten willen graven, dan moeten we beschermde planten, bijvoorbeeld ronde zonedauw, verplaatsen naar ‘geschikt leefgebied’. Maar daar komt dat plantje natuurlijk al voor. Dus met verplaatsing maak je het leefgebied voor de ronde zonedauw niet groter. Ook grote modderkruipers worden met onthefing van de ene sloot naar de andere gebracht en ondertussen wordt het leefgebied almaar kleiner. Als natuurbeheerders hebben we vooral last van de wet. We moeten veel verantwoording afleggen, en soorten zijn daar niet mee gediend. Het is een papieren tijger. Waar het zou kunnen werken is in agrarisch gebied, maar daar schiet de controle en handhaving weer tekort. Boeren kunnen gewoon elk voorjaar weer maaien zonder te checken of er broedvogels zitten. Poelen en houtwallen worden verwijderd. Geen haan die er naar kraait.

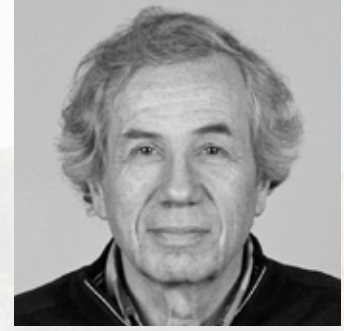
Bij ruimtelijke ontwikkelingen zou het beter zijn om op voorhand een convenant of bouwverordening te hebben dat dit regelt. Dat een projectontwikkelaar bijvoorbeeld per vijf huizen een vleermuizenvoorziening moet realiseren bij nieuw- of verbouw. Dus niet op een negatieve manier, via verboden en het stilleggen van projecten, wat demotiverend werkt. Maar op een positieve manier vooraf.”

**Fred Kistenkas, omgevingsjurist
WUR:**

***“Het milieurecht is
sectoraal, en deze wet dus
ook”***

“Je moet zo’n wet wel even in historisch perspectief plaatsen. Het natuurbeschermingsrecht heeft zich in relatief korte tijd geëmancipeerd tot een volwaardig stukje bestuursrecht. Toen ik eind jaren zeventig rechten studeerde, volgde ik als allereerste een splinternieuw keuzevak Milieurecht, een nietig bijvakje met een flinterdun handboekje met ruim 220 pagina’s over afvalstoffen, water en geluidhinder, en slechts een kleine 5 over natuurbescherming en 4 over de Boswet. Dat was het natuurbeschermingsrecht in die dagen: een nietige niche binnen een nietig keuzevakje. Ter vergelijking: nu doceer je het natuurbeschermingsrecht als verplicht hoofdvak zes weken lang. Pas later kwamen de EU Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn met hun gebiedsbescherming via de habitattoets en soortenbescherming via de soorten-toets en dat heeft Nederland dus geweten. Zo heeft uiteindelijk die habitattoets bijvoorbeeld de stikstofcrisis veroorzaakt. De Wet natuurbescherming (Wnb) bevat gebiedsbescherming en soortenbescherming. Andere wetten gaan over verdroging en vermessing en andere sectorale milieuproblemen. De Wnb is immers geen Meststoffenwet, geen Waterwet en geen Wet Bodembescherming. Het milieurecht is vanouds sectoraal opgebouwd langs gescheiden wettelijke sporen; ieder jaar kwam er vanaf midden jaren zeventig wel een wetje bij. Is de Wnb dan een slechte wet? Nee, het is gewoon een sectorale wet zoals alle andere milieuwetten. Wordt het dan met de Omgevingswet opeens integraal? Nee, qua beleid beweerdelijk misschien wel, maar niet qua recht. Bedenk: een wet is sowieso geen wondermiddel voor al onze problemen...”

**Lex de Savornin Lohman, jurist bij
de Natuur en Milieufederatie Noord-
Holland:**

***“Een beschermende wet is nodig,
maar kan de procedure niet
effectiever?”***

“Ik ben het in principe niet eens met de stelling. De wet is namelijk niet bedoeld om de ver-thema’s op te lossen, maar om bestaande natuurgebieden te beschermen tegen ontwikkelingen die aanslagen plegen op een gebied. Voor zaken als biodiversiteit en het verbinden van natuurgebieden heb je de politiek nodig, een provincie die besluit om daar geld voor uit te trekken. En een landelijke overheid die werk maakt van stikstof- en antiverdrogingsbeleid. Maar ik zie wel dat de wet een bepaalde bureaucratie met zich meebrengt, vanwege de vele details met doelstellingen per gebied. Bij elke activiteit moeten al die punten afgelopen worden. Wat heeft een wegaanleg voor effect op soort X of habitat Y? Dat is heel onzeker, we weten dat vaak niet eens, en intussen schrijven adviseurs van achter hun bureau dikke rapporten. Ook natuurbeheerders die een maatregel willen nemen, zijn tijd en geld kwijt aan vergunningaanvragen en het laten maken van rapporten. Terwijl de eindconclusie toch meestal is dat het door kan gaan. Kan dat niet op een andere manier? Dat je focust op de actuele bedreiging, wat daarbij de meest kritische soorten en habitats zijn en meteen bedenkt wat je daar met mitigerende maatregelen al dan niet aan kan doen? In plaats van het geld voor al die bureaustudies, kun je dan een percentage van de projectkosten storten in een natuurfonds, waarmee je de natuur verbetert. Volgens mij doen ze dat in Duitsland, via een soort impactscoresysteem. Ik meen dat Rijkswaterstaat daar wel eens een studie naar heeft gedaan. De Wet natuurbescherming volgt EU-wetgeving, maar in de uitvoering hebben we nog wel vrijheidsgraden. Wij doen dat wel heel gedetailleerd. Ik zou wel eens willen weten hoe ze dat doen in andere EU-landen die natuurbescherming serieus nemen.”